

EDUSKUNNAN VASTAUS 68/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 12/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun lain (39/1889) 2 luvun 3 b §:n 2 momentti, 10 a §, 10 b §:n 2 momentti, 11 §:n 3 momentti ja 13 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 7 §,

sellaisina kuin ne ovat 2 luvun 3 b §:n 2 momentti laissa 137/2001, 2 luvun 10 a § laeissa 612/1974 ja 349/1990, 2 luvun 10 b §:n 2 momentti ja 11 §:n 3 momentti mainitussa laissa 612/1974 ja 2 luvun 13 §:n 1 momentti laissa 506/1988 sekä 4 luvun 7 § mainitussa laissa 612/1974, laissa 128/1995 ja mainitussa laissa 137/2001, sekä

lisätään 3 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 612/1974 ja 137/2001, uusi 3 momentti, ja 8 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 7 luku seuraavasti:

2 luku

Yleisiä säännöksiä vankeusrangaistuksesta ja sakan muuntorangaistuksesta

3 b §

Jos vanki ei palaa rangaistuslaitokseen lupaehtoisissa määrättyinä päivinä, määrätyn päivän ja todellisen paluupäivän tai kiinniottopäivän välistä aikaa ei lueta rangaistusajaksi mainitut

päivät mukaan lukien. Jos vanki on rikkonut poistumisluvan ehtoja, se voidaan ottaa huomioon uuden poistumisluvan myöntämistä harkittaessa tai sen ehtoja määrättäessä.

10 a §

Rangaistuslaitoksen johtaja päättää vangin rankaisemisesta varoituksella, oikeuksien menetyksellä enintään 30 vuorokauden ajaksi tai yksinäisyydellä enintään 20 vuorokauden ajaksi

taikka, jollei edellä mainittuja rangaistuksia pidetä riittävinä, suoritettun ajan menetyksellä. Suoritettun ajan menetyksen yhteenlaskettu aika ei saa ylittää puolta rangaistusajasta eikä 90 päivää. Johtaja päättää myös ehdollisena määrätyn kurinpitörangaistuksen täytäntöönpanosta vangin koeaikana tekemän uuden järjestyserikkomuksen vuoksi.

Jos vankia on yhtäjaksoisesti pidetty yksinäisyydessä 20 vuorokautta, yksinäisyysrangaistus voidaan panna täytäntöön aikaisintaan seitsemän vuorokauden kuluttua mainitun ajan päättymisestä.

Jos vanki tuomitaan tuomioistuimessa rangaistukseen rikoksesta, josta hänelle on määrätty kurinpitörangaistus, kurinpitörangaistus raukeaa siltä osin kuin sitä ei ole pantu täytäntöön.

10 b §

Rikkomuksesta tiedon saatuaan johtajan on viipymättä tutkittava asia yhdessä jonkun esteettömän henkilön kanssa.

11 §

Jos kahlehtiminen tai yksinäishuoneeseen sijoittaminen on tarpeen vangin väkivaltaisuuden hillitsemiseksi, mahdollisuuksien mukaan on kuultava lääkäriä. Mainituista toimenpiteistä on viipymättä ilmoitettava rangaistuslaitoksen johtajalle.

13 §

Määrääjäksi vankeusrangaistukseen tuomittu voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, kun hän on suorittanut rangaistuksestaan, tuomioistuimen rikoslain 3 luvun 11 §:n nojalla tekemä vähennys mukaan luettuna, kaksi kolmannesta tai, milloin ehdonalaiseen vapauteen päästämiseen on erityisiä syitä, puolet siitä, kummassakin tapauksessa kuitenkin vähintään 14 päivää. Erityisenä syynä pidetään sitä, ettei vanki rikoksen tekopäivää edeltäneiden kolmen vuoden aikana ole suorittanut rangaistuslaitoksessa van-

keusrangaistusta eikä ollut eristettynä pakkolaitoksessa.

3 luku

Täytäntöönpanosta vankilassa

6 §

Jos vanki ei palaa rangaistuslaitokseen lupaehtoisissa määrättyinä päivinä, määrätyn päivän ja todellisen paluupäivän tai kiinniottopäivän välistä aikaa ei lueta rangaistusajaksi mainitut päivät mukaan lukien.

8 §

Jos vanki ei palaa rangaistuslaitokseen lupaehtoisissa määrättyinä päivinä, määrätyn päivän ja todellisen paluupäivän tai kiinniottopäivän välistä aikaa ei lueta rangaistusajaksi mainitut päivät mukaan lukien.

4 luku

Täytäntöönpanosta avolaitoksissa

7 §

Avolaitoksessa oleva, joka tekee siellä järjestyserikkomuksen tai poistuu sieltä luvatta taikka rikkoo poistumisluvan, siviilityöluvan tai opintoluvan ehtoja, voidaan toimittaa vankilaan tai nuorisovankilaan suorittamaan rangaistustaan, ja rangaistuslaitoksen johtaja voi määrätä hänelle 2 luvun 10 §:n mukaisen kurinpitörangaistuksen.

Vaikka rikkomuksen seuraamuksena ei ole siirto vankilaan tai nuorisovankilaan, avolaitoksessa olevalle voidaan määrätä 2 luvun 10 §:n mukainen kurinpitörangaistus. Ehdottomana määrätyn yksinäisyyden täytäntöönpanon ajaksi avolaitoksessa oleva voidaan siirtää vankilaan tai nuorisovankilaan.

Aika, jonka vanki on ollut luvatta poissa avolaitoksesta, luetaan rangaistusajaksi noudattaen mitä 2 luvun 3 c §:ssä säädetään.

7 luku

Muutoksenhaku

1 §

Valitusoikeus

Vangilla on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla:

1) vangille on määrätty kurinpitorangaistus tai

2) ehdonalaista vapautumista lykätään 2 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetystä kahdesta kolmanneksesta tai puolesta suoritettua vankeusrangaistusta, taikka, jos vanki on määrätty suoritamaan rangaistustaan nuorisovankilassa, 5 luvun 9 §:ssä säädetystä yhdestä kolmanneksesta suoritettua vankeusrangaistusta.

2 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Muutosta haetaan valittamalla kärjäoikeuteen. Toimivaltainen tuomioistuin on sen paikakunnan kärjäoikeus, jonka tuomiopiirin alueella päätös suoritettun ajan menetyksestä tai ehdonalaisten vapautumisen lykkäämisestä on tehty. Kärjäoikeus, jossa on vireillä muutoksenhaku, voi siirtää asian järjestyksellisen tekopaikan tai vangin sijoituspaikan kärjäoikeuteen taikka muuhun kärjäoikeuteen, joka katsoo esitettävään selvitykseen, käsittelystä aiheutuviin kustannuksiin tai muihin seikkoihin nähden soveliaaksi.

Kärjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain (87/1973) 5 §:ssä tarkoitettua selvitystä taloudellisista oloista ei tarvitse esittää, ellei kärjäoikeus toisin määrää.

3 §

Valituksen tekeminen

Valitus on tehtävä kirjallisesti viikon kuluessa siitä, kun päätös valitusosoituksineen on annettu vangille tiedoksi. Valituskirjelmä toimitetaan rangaistuslaitoksen johtajalle.

Johtajan on viipymättä toimitettava valituskirjelmä kärjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma selvityksensä. Kun rikosseuraamusvirasto tekee päätöksen ehdonalaisten vapautumisen lykkäämisestä, asiakirja-aineiston ja selvityksen toimittaa rikosseuraamusvirasto. Asiakirjoja kärjäoikeudelle toimitettaessa on ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut.

Valitus tulee vireille kärjäoikeudessa silloin, kun 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjain saapuminen tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen on viivytyksettä annettava valittajalle ja päätöksen tekijälle tieto käsittelyn ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos vanki on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

4 §

Uuden määräajan asettaminen

Jos asianosainen laillisen esteen vuoksi tai muusta hyväksyttävästä syystä ei voi määräajassa hakea muutosta, kärjäoikeus asettaa hakemuksesta uuden määräajan valituksen tekemistä varten.

Uutta määräaikaa on pyydettävä kärjäoikeudelta kirjallisella hakemuksella, joka on toimitettava viikon kuluessa esteen päättymisestä rangaistuslaitoksen johtajalle. Hakemukseen on liitettävä selvitys esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä.

Jos vanki on toimittanut valituskirjelmän uudessa määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

5 §

Valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Valitus ei keskeytä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksen täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuimella toisin määrää.

6 §

Päätöksen tekijän velvollisuudet

Kun tehdään 1 §:n 1 momentin mukainen päätös, vangille on samalla annettava kirjallinen valitusosoitus, jossa on mainittava muutoksenhaku- ja tuomioistuimien ja määröpäivä valituksen jättämiselle sekä selostettava, mitä valitusta tehtäessä on noudatettava.

Rangaistuslaitoksen johtajan tulee huolehtia siitä, että vangilla on mahdollisuus laatia valituskirjelmä ja että hän voi osallistua valituksen käsittelyyn tuomioistuimessa.

7 §

Pääkäsittely kärkeäoikeudessa

Päätöksen tekijän tai häntä edustavan virkamiehen on oltava läsnä kärkeäoikeudessa valitus-

ta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä on oikeus olla läsnä kärkeäoikeudessa. Valitus voidaan käsitellä valituksen tekijän poissaolosta huolimatta, jollei kärkeäoikeus pidä hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisena.

Kärkeäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi. Valitusasia on käsiteltävä kiireellisenä.

Asian käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasiassa säädetään.

8 §

Muutoksenhakukielto

Kärkeäoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.

Tässä laissa tarkoitettua oikeutta hakea muutosta sovelletaan päätöksiin, jotka on tehty lain tultua voimaan.

Laki

maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/1973) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 111/2000, seuraavasti:

1 §

Maksuton oikeudenkäynti myönnetään tässä laissa säädetyillä ehdoilla Suomen kansalaiselle tai ulkomaalaiselle, joka, huomioon ottaen hänen tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuutensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat

seikat, ei asiaan osallisena vaikeuksista kykene kokonaisuudessaan suorittamaan asian käsittelyn vaatimia menoja:

1) yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävässä riita-, rikos- tai hakemusasiassa taikka ulosotto- lain (37/1895) mukaisessa valitusasiassa;

2) sota-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
3) maa-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
4) hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
5) asiassa, joka koskee kantelua taikka lainvoiman saaneen tuomion purkamista tai menetetyt määräajan palauttamista 1—4 kohdassa tarkoitetuissa asioissa;

6) lähestymiskielloa koskevassa asiassa pidättämiseen oikeutetun virkamiehen luona tai tuomioistuimessa; taikka

7) rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain (39/1889) 7 luvun mukaisessa valitusasiassa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 6 §:n 1 momentin 20—22 kohta, sellaisina kuin ne ovat 6 §:n 1 momentin 20 kohta laissa 1651/1995 sekä 6 §:n 1 momentin 21 ja 22 kohta laissa 901/1998, sekä

lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 714/1994 sekä mainituissa laeissa 1651/1995 ja 901/1998, uusi 23 kohta seuraavasti:

6 §

Maksuttomat suoritteet

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peritä:

— — — — —
20) asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa muualla laissa säädetään maksuttomaksi;

21) 10 §:n mukaisessa muutoksenhakuasiassa;

22) lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) mukaisessa asiassa; eikä

23) rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain (39/1889) 7 luvun mukaisessa valitusasiassa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2001